

PŘÍRUČKA KE ZPŮSOBILÝM VÝDAJŮM

POTENCIÁL - Výzva III

Příručka ke způsobilým výdajům programu Potenciál

Cílem této příručky je poskytnout přehled a výklad k jednotlivým položkám způsobilých výdajů programu Potenciál v takové kvalitě a vypovídací schopnosti, která zajistí hladký průběh realizace projektů a především jejich proplácení. Součástí je také přehled nejčastějších druhů výdajů, které nelze považovat za způsobilé a o které budou žádosti o platbu kráceny. **Upozornění: výčet nelze považovat za taxativní.**

Příručka bude sloužit především žadatelům, vycházet z ní budou rovněž projektoví manažeři zprostředkujícího subjektu (Agentura CzechInvest) a pracovníci autorizace plateb (Řídicí orgán MPO).

Rámec pravidel pro úpravu způsobilých výdajů:

- nařízení 1080/2006 o ERDF, 1083/2006, 1628/2006, 1998/2006, 70/2001, případně jiné,
- Pravidla stanovená v Operačním programu, Pravidlech způsobilosti_obecná část, Příloze č. 2 - Způsobilé výdaje, která je součástí výzvy,
- Text Programu a Výzvy III.

1 Obecné principy způsobilosti, resp. nezpůsobilosti výdajů

Způsobilé výdaje musí splňovat následující podmínky:

- musí být vynaloženy v souladu s cíli programu a musí bezprostředně souviset s realizací projektu,
- musí být vynaloženy nejdříve v den přijatelnosti projektu¹,
- musí být před proplácením ze strukturálních fondů prokazatelně zaplacený Příjemcem dotace,
- musí být doloženy průkaznými doklady, uhrazeny dodavatelům, majetek nelze pořizovat aktivací,
- musí být přiměřené (musí odpovídat cenám v místě a čase obvyklým) a být vynaloženy v souladu s následujícími principy:
 - hospodárnosti (minimalizace výdajů při respektování cílů projektu),
 - účelnosti (přímá vazba na projekt a **nezbytnost** pro realizaci projektu),
 - efektivnosti (maximalizace poměru mezi výstupy a vstupy projektu).

Za způsobilé výdaje nelze považovat:

- výdaje bez přímého vztahu k projektu,
- výdaje nespĺňující principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti,
- nevyhovující pravidlům časové způsobilosti (náklady vzniklé nebo uhrazené před datem přijatelnosti projektu),
- výdaje nad 500 tis. Kč vynaložené bez výběrového řízení.

Za způsobilý výdaj nelze v žádném případě považovat:

- DPH, pokud je Příjemce plátcem DPH,
- úroky z úvěrů, splátky půjček a úvěrů,
- výdaje na soudní spory,
- penále, pokuty, sankce,
- poplatky, které nemají přímou vazbu na přípravu a realizaci projektu,
- náklady na záruky, pojištění, úroky, bankovní poplatky, kursové ztráty, celní a správní poplatky,
- clo,
- přímé daně, daň z nemovitosti, daň z převodu nemovitosti, daň dědická a darovací, silniční daň,
- tu část pořizovací ceny pozemku, která je vyšší než 10% celkových způsobilých investičních výdajů na projekt,
- tu část ceny budovy (položky 2.1 – 2.8 v rozpočtu), která je vyšší než 40 % celkových způsobilých investičních výdajů na projekt,
- tu část pořizovací ceny (u pozemků, staveb), která je vyšší než cena zjištěná znaleckým posudkem,

¹ Datem přijatelnosti projektu se rozumí den, kdy poskytovatel dotace či zprostředkující subjekt žadateli písemně potvrdí, že v zásadě splňuje podmínky přijatelnosti daného programu (tj. schválení registrační žádosti).

- u podniků nesplňujících definici MSP - náklady na pořízení hmotného majetku (ostatní stroje a zařízení, hardware a sítě), který již byl odepisován a je starší dvou let, a náklady na pořízení již odepisovaného nehmotného majetku,
- materiálové náklady (materiál určený ke spotřebě),
- náklady na nákup paliv, vody a energie,
- nájemné,
- náklady oprav a udržování strojů, zařízení a inventáře,
- náklady na ostatní nákupy,
- poštovné,
- výdaje na reprezentaci (občerstvení),
- odměny členům statutárních orgánů,
- ostatní sociální výdaje na zaměstnance, které nejsou zaměstnavatelé povinni hradit (jedná se zejména o příspěvky na penzijní připojištění a životní pojištění),
- místní poplatky,
- dary,
- odpis pohledávek,
- manka a škody,
- tvorba rezerv a opravných položek,
- zúčtování oprávek k opravné položce k nabytému majetku,
- finanční výdaje - pokud nejsou předmětem podpory,
- výdaje odpovídající svým vymezením účetní kategorií mimořádných nákladů,
- výdaje související s jiným obdobím,
- další výdaje uvedené u jednotlivých druhů způsobilých výdajů a výdaje na str. 13 této příručky.

2 Přehled druhů způsobilých výdajů programu podpory Potenciál - Výzva III

Kategorie způsobilého výdaje dle metodiky způsobilých výdajů			LIMITY	Míra podpory	Může čerpat			
					MSP	VP		
INVESTIČNÍ	Hmotný	1	nákup pozemků	Max. 10 % z celkových způsobilých investičních výdajů	Dle regionální mapy intenzity veřejné podpory 2007-2013	ANO	ANO	
		2.1	úpravy pozemků	Max. 40 % z celkových způsobilých investičních výdajů		ANO	ANO	
		2.2	odstranění staveb					
		2.3	inženýrské sítě a komunikace ke stavbám					
		2.4	nákup staveb					
		2.5	projektová dokumentace					
		2.6	inženýrská činnost ve výstavbě					
		2.7	technické zhodnocení staveb					
		2.8	novostavby					
		3.1	hardware a sítě					ANO
	3.2	ostatní stroje a zařízení						
	Nehmotný	4.1	práva duševního vlastnictví	Max. 50 % z celkových způsobilých investičních výdajů		ANO	ANO	
4.2		software a data	(neplatí pro MSP)	ANO	ANO			
NEINVESTIČNÍ	Služby	5	povinná publicita	De minimis (pouze pro MSP)	ANO	ANO		
		6.1	služby poradců, expertů a studie		ANO	NE		
		6.2	cestovné					
	Osobní náklady	6.3	mzdy					
		6.4	pojistné					
	Dodávky	6.5	materiál					

Je nutné důsledně dodržovat zařazení výdajů do jednotlivých rozpočtových položek. **Při zařazení výdajů pod jinou položku, než pod kterou věcně patří, může být platba odpovídajícím způsobem krácena!**

Do Vašeho Podnikatelského záměru vždy uveďte co nejpodrobnější specifikaci toho, co budete v rámci projektu pořizovat a jak daný předmět/služba věcně souvisí s realizací Vašeho projektu. Pokud se omezíte na základní specifikaci typu „hardware“, „ostatní stroje a zařízení“ apod., vystavujete se riziku, že Vám bude projekt vrácen k dopracování, případně bude rozpočet o nevysvětlené položky zkrácen. To samé platí v případě, kdy sice daný předmět v rozpočtu definujete dostatečně, avšak v popisné části Podnikatelského záměru nijak neuvedete, jak budete daný předmět využívat a jak přispěje k dosažení cílů Vašeho projektu.

Na druhou stranu není vhodné definovat konkrétní značku výrobce. Mohlo by se jednat o diskriminační jednání a v případě dodávek v hodnotě nad 500.000 Kč je žadatel stejně povinen vyhlásit výběrové řízení. Protože by realizace projektu měla probíhat v souladu se schváleným Podnikatelským záměrem, není vhodné stanovovat v záměru konkrétní parametry stroje či zařízení. V průběhu realizace je velice obtížné stanovené parametry dodržet, jelikož s odstupem času lze pořídit kvalitativně lepší stroje a zařízení a o každou změnu oproti Podnikatelskému záměru je nutné požádat Řídící orgán.

Pokud Vám již bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace a zjistíte, že některé výdaje máte nesprávně zařazené, je nutno vystavit Dodatek k Rozhodnutí a Podmínkám, v němž rozpočet opravíte. V takovém případě kontaktujte Vašeho projektového manažera nebo zažádejte o změnové řízení prostřednictvím eAccount. Pokud předložíte žádost o platbu, která obsahuje nesprávně zařazené výdaje, může být platba odpovídajícím způsobem krácena!

3 Investiční způsobilé výdaje

Investičními výdaji se rozumí výdaje na majetek, který splňuje definici dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku podle zákona, či vnitropodnikových norem příjemce dotace.

Způsobilým výdajem je vždy pořizovací cena majetku, která byla stanovena postupem dle platných právních norem. **Za způsobilé nelze v rámci investičních položek považovat takové výdaje, které sice souvisí s pořízením daného majetku, avšak nebyly zahrnuty do jeho pořizovací ceny!**

Veškerý majetek, k němuž se vztahují způsobilé výdaje zahrnuté do investičních položek, musí být **veden v evidenci majetku a řádně odepisován.**

Povinnou přílohou žádosti o platbu jsou **karty dlouhodobého majetku** (inventární karty apod.), ze kterých lze vyčíst, na jaký účet byl majetek zařazen, v jaké hodnotě a způsob odepisování majetku. Zahrnuje-li pořizovací cena více faktur, je vhodné do karty majetku jednotlivé faktury rozepsat.

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek	Pro rozlišení na investiční a neinvestiční výdaj nejsou rozhodující limity dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění, tedy 40 000 Kč (60 000) Kč, ale úvodní zařazení výdajů do příslušné položky. Tj. např. počítač, i když by nakonec ve skutečnosti byl pořízen za 39 000 Kč, bude považován za investiční výdaj. V rámci položek označených jako investiční jsou způsobilé jen výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Do pořizovací ceny lze zahrnout způsobilé výdaje dle § 47 vyhlášky č. 500/2002 Sb., v platném znění.
--------------------------------------	--

4 Alikvotní část způsobilého výdaje – použití majetku i pro aktivity s projektem nesouvisející

Pokud není majetek využíván zcela pro účely projektu, je za způsobilý výdaj možné považovat pouze alikvotní část pořizovací ceny, platí pro pozemky, budovy i stroje a zařízení. Propočítání způsobilé části se může odvíjet např. od poměrného využití zařízení pro podporované aktivity, či poměrného využití plochy (v případě stavebních nákladů, nákupu pozemku/staveb apod.).

MAJETEK POŘIZOVANÝ PRO ÚČELY VaV I PRO VÝROBU

U každého pořizovaného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku pro VaV by mělo být uvedeno jeho využití pro účely projektu. **Dle daného poměru využití se stanoví i alikvotní část způsobilého výdaje.** Toto pravidlo platí dvojnásobně, jedná-li se o zařízení (majetek), jehož charakter nemusí být čistě výzkumný a vývojový, ale i výrobní!!!

V případě využití majetku jak pro výzkumné, tak i pro výrobní potřeby, lze mezi způsobilé výdaje zahrnout pouze takovou výši způsobilých výdajů, která odpovídá využití zařízení pro účely VaV (např. stroj v hodnotě 100.000,- Kč bude z 60 % využíván pro VaV účely a ze 40 % pro výrobu, pak lze do způsobilých výdajů zahrnout pouze 60.000,- Kč). **Toto musí být v žádosti o platbu jednoznačně popsáno a vyčísleno (v poznámce u konkrétního účetního dokladu).** Příjemce dotace je povinen evidovat podrobné časové využití pořizovaného zařízení pro aktivity projektu, a to po celou dobu jeho realizace a dále pak po dobu udržitelnosti projektu.

V případě aplikace vnitřních limitů na jednotlivé skupiny ZV (pozemky max. 10 % CZIV, budovy 40 %, max. do výše stanovené soudním znalcem) se nejprve stanoví využitelnost pořizovaného majetku a zařízení pro projekt, následně je stanovena výše způsobilých výdajů.

Příklad na POZEMEK:

Pozemek je pro projekt (VaV) využit z 50 %, pořizovací cena pozemku je 1 mil. Kč, soudní znalec odhadl cenu na 800 000. Platí limit 10 % CZIV, ZIV na pořízení strojů a jiného zařízení a nehmotného majetku činí např. 6 mil. Kč, ZIV na budovy činí např. 3 mil. Kč, celkové ZIV mohou činit např. 10 mil. Kč.

- 1) Možné způsobilé výdaje dle výše stanovené soudním znalcem 800 000, 200 000 je automaticky nezpůsobilý výdaj.
- 2) Využití pro VaV 50 % z 800 000 = 400 000.
- 3) Limit pozemek 10 % z celkových ZIV: $0,10 \cdot 10 \text{ mil.} = 1 \text{ mil. Kč}$. Do ZIV by tedy šlo zahrnout i vyšší částku než je 400 000, kvůli omezení dle využití a dle ceny stanovené soudním znalcem to však může být právě a pouze 400 000.

Do min. výše investice lze započítat 400 000, tedy částku odpovídající poměru využití pozemku pro VaV dle posudku soudního znalce.

Příklad na BUDOVOU (platí pro nákup staveb, novostavby i technické zhodnocení):

Pokud celá stavba souvisí s projektem (či například jedno ucelené patro), započítají se veškeré takto vymezené plochy, tedy ze 100 %. Pokud budova slouží více účelům (ne pouze pro projekt, ale i pro administrativu, skladování, odpočinek, výrobu), vymezí se přesná plocha a náklady (poměr k celkovým nákladům), tedy slouží-li budova z 60 % k VaV účelům a ze 40 % k výrobě, pak lze započítat pouze 60 % plochy. Kancelářské prostory lze samozřejmě uznat, pokud budou sloužit pro potřeby zajištění aktivit výzkumně vývojového centra (oddělení), tj. pokud v nich budou umístěni příslušní odborní pracovníci centra (oddělení).

Příklad na SPOLEČNÉ PROSTORY:

- a) je-li budova ze 100 % určena k VaV, pak lze započítat 100 % společných prostor;
- b) je-li budova (výměra bez společných prostor) určena z 60 % k VaV a ze 40 % k výrobě, pak lze započítat pouze 60 % společných prostor.

Společné prostory jsou např.: chodby, úklidové komory, kuchyňky, jídelny, hygienické a sociální zázemí pro zaměstnance VaV apod.

HMOTNÝ MAJETEK

1 Nákup pozemků

Nákup pozemků	Pořizovací cena pozemku. Cena pozemku musí být doložena posudkem znalce pro oceňování. Tato výdajová položka nesmí přesáhnout 10 % z celkových skutečných způsobilých výdajů. Způsobilý je výdaj do výše stanovené znaleckým posudkem.	Nákup pozemku za účelem stavební činnosti v souvislosti s realizací projektu.
---------------	--	---

Náklady na nákup pozemku jsou způsobilé výdaje v případě, že jsou splněny následující podmínky:

- pořizovací cena pozemku může být započtena maximálně do výše 10 % celkových způsobilých investičních výdajů na projekt a zároveň max. do výše ceny zjištěné znaleckým posudkem,
- pozemek bude oceněn znaleckým posudkem (nesmí být starší než 6 měsíců) vyhotoveným znalcem dle zákona č. 151/1997 Sb., oceňování majetku ve znění pozdějších předpisů.

Výdaje, které **nej**sou způsobilými výdaji, jsou zejména:

- ta část pořizovací ceny pozemku, která je vyšší než 10 % celkových způsobilých investičních výdajů na projekt,
- ta část pořizovací ceny, která je vyšší než cena zjištěná znaleckým posudkem (ne starším 6 měsíců), dokládá se u žádosti o platbu.

Povinné přílohy:

- 1) nejpozději v okamžiku podání Plné žádosti
 - a) kupní smlouva nebo smlouva o smlouvě budoucí kupní,
 - b) výpis z katastru nemovitostí za prodávajícího (ne starší 3 měsíců) k prokázání, že nemovitost patří (budoucímu) prodávajícímu;
- 2) nejpozději k datu podání Žádosti o platbu za 1. etapu
 - a) výpis z katastru nemovitostí (ne starší 3 měsíců) a snímek z katastrální mapy, čímž Příjemce prokáže vlastnická práva k nemovitostem.

2 Budovy

U všech podpoložek v rámci položky Budovy se do způsobilých výdajů zahrne jen poměrná výše, která připadá na plochu objektu určenou pro účely VaV projektu, pokud celý objekt (všechny objekty) není (nejsou) určen(y) pro účely, které jsou v souladu s cíli programu.

Položková skupina „Budovy“ v součtu nesmí překročit 40 % celkových způsobilých investičních výdajů.

2.1 Úpravy pozemků

Úpravy pozemků	Výdaje na externě nakupované služby a práce v souvislosti s přípravou pozemků pro výstavbu, tzn. hrubé i čisté úpravy (např. sadové úpravy), přeložky sítí (plyn, el. energie apod.).	Sadové úpravy v okolí objektu. Hrubé terénní úpravy pozemku v průmyslové zóně.
----------------	---	--

Příprava území zahrnuje např.:

- úpravy, kterými se mění vzhled nebo odtokové poměry území (terénní úpravy) anebo zemní práce spojené se změnou terénních dispozic území realizace projektu,
- sadové úpravy a oplocení území,
- průzkum staveniště,
- přeložky technického vybavení území a přeložky dalšího vybavení území (max. od plotu pozemku).

2.2 Odstranění staveb

Odstranění staveb	Výdaje na externě nakupované služby za účelem demolice staveb nezbytně nutné k realizaci nové výstavby.	Demolice staveb.
-------------------	---	------------------

- Odstranění nevyužitelných staveb (pozn. netýká se odstranění ekologických škod).

2.3 Inženýrské sítě a komunikace ke stavbám

Sítě a komunikace ke stavbám	Požizovací cena přípojek plynu, vody, kanalizace, elektřiny, telefonu, pozemních komunikací u staveb.	Výdaje na stavbu přípojek k energetickým sítím. Vybudování páteřních sítí v podnikatelských zónách, přípojek k objektům, vybudování zpevněných ploch a pozemních komunikací.
------------------------------	---	--

Do této položky způsobilých výdajů lze zahrnout např. výdaje na:

- výstavbu či rekonstrukci přípojek médií a kanalizace objektů (vodovodní, dešťové, splaškové, plynu, elektřiny, telekomunikační /telefon, internet/, ostatní), tj. přivedení přípojky k objektu,
- výstavbu a rekonstrukci dešťové kanalizace a objektů sloužících k retenci,
- výstavbu a rekonstrukci místních a účelových komunikací a zpevněných ploch vč. chodníků a osvětlení,
- výstavbu (rekonstrukci) parkovacích ploch přímo souvisejících s pracovištěm VaV,
- výstavbu trafostanice, apod.

Způsobilé výdaje v této kapitole jsou uznatelné pouze na pozemku projektu. Napojení na síť mimo pozemek realizace není uznatelným nákladem.

2.4 Nákup staveb

Nákup staveb	Požizovací cena staveb za účelem realizace projektu. Výdaj je způsobilý do výše stanovené znaleckým posudkem.	Nákup staveb určených k rekonstrukci nebo demolici za účelem nové výstavby.
--------------	---	---

Náklady na nákup postavených staveb jsou způsobilými výdaji za těchto podmínek:

- stavba bude oceněna znaleckým posudkem (nesmí být starší než 6 měsíců) vyhotoveným znalcem dle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku ve znění pozdějších předpisů,
- výdaje na nákup staveb jsou způsobilé do výše stanovené znaleckým posudkem (ne starším 6 měsíců).

Nezpůsobilým výdajem jsou daně spojené s vlastnictvím nemovitosti tj. zejména daň z převodu nemovitostí a daň z nemovitosti.

Výdaj, který **není** způsobilým výdajem, je zejména:

- ta část pořizovací ceny, která je vyšší než cena zjištěná znaleckým posudkem (ne starším 6 měsíců), dokládá se u žádosti o platbu,
- ta část, která je vyšší než 40 % celkových skutečných způsobilých investičních výdajů.

Povinné přílohy:

1) nejpozději v okamžiku podání Plné žádosti

- a) kupní smlouva nebo smlouva o smlouvě budoucí kupní,
- b) výpis z katastru nemovitostí za prodávajícího (ne starší 3 měsíců) k prokázání, že nemovitost patří (budoucímu) prodávajícímu;

2) nejpozději k datu podání Žádosti o platbu za 1. etapu

- a) výpis z katastru nemovitostí (ne starší 3 měsíců) a snímek z katastrální mapy, čímž Příjemce prokáže vlastnická práva k nemovitostem.

2.5 Projektová dokumentace

Projektová dokumentace	Externě nakupované služby projektantů při tvorbě dokumentace pro územní a stavební řízení, pro zavedení technologie do výroby, pro technické zhodnocení budov, staveb, strojů a zařízení.	Projektová dokumentace pro vydání stavebního povolení a další vyšší stupně stavební dokumentace. Dokumentace k vydání územního rozhodnutí, stavebního povolení, prováděcí dokumentace. Technická nebo technologická dokumentace nezbytná k zahájení podporované činnosti.
------------------------	---	---

Prováděcí projektová dokumentace je způsobilým výdajem spolu s dokumentací k vydání územního rozhodnutí, stavebního povolení (stavební i technologická část).

Způsobilými jsou výdaje na tvorbu projektové dokumentace pro územní a stavební řízení u novostaveb a pro technické zhodnocení budov, staveb.

Vymezení typů projektové dokumentace odpovídá:

- vyhlášce č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení a veřejnoprávní smlouvy, tj. dokumentace k žádosti o vydání rozhodnutí o umístění stavby nebo zařízení (DUR) nebo rozhodnutí o změně stavby a o změně vlivu stavby na využití území a dokumentace k žádosti o vydání rozhodnutí o změně využití území,
- vyhlášce č. 499/2006, o dokumentaci staveb, tj. projektová dokumentace k ohlášení stavby, k žádosti o stavební povolení a k oznámení stavby ve zkráceném stavebním řízení, dále pak dokumentace pro provádění stavby zpracované na základě územního rozhodnutí, dokumentace skutečného provedení stavby a dokumentace bouracích prací.

Do uznatelných nákladů je možné zahrnout:

- náklady na odborné poradenství spojené s vypracováním projektové dokumentace,
- náklady na posouzení statického stavu budovy,
- dokumentaci k vydání územního rozhodnutí, stavebního povolení a prováděcí dokumentaci,
- náklady na zpracování studie předkládané k posouzení EIA, pokud je povinnou součástí projektové dokumentace k žádosti o stavební povolení, ohlášení stavby apod.

2.6 Inženýrská činnost ve výstavbě

Inženýrská činnost ve výstavbě	Externě nakupované služby autorizovaných fyzických osob dle zákona ČNR č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, zákona ČNR č. 61/1988 Sb., zákona č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením.	Stavební dozor prováděný externí firmou.
--------------------------------	---	--

Položka „Inženýrská činnost ve výstavbě“ zahrnuje např.:

- výdaje na stavební dozor,
- výdaje na osoby odpovědné za řízení výstavby projektu a jeho realizaci,
- výdaje na autorský dozor projektanta apod.

2.7 Technické zhodnocení staveb

Technické zhodnocení staveb	Pořizovací cena technického zhodnocení budov, které zahrnuje rekonstrukce nebo modernizace. <u>Rekonstrukcí se rozumí zásahy do majetku, které mají za následek změnu jeho účelu nebo technických parametrů.</u> Modernizací se rozumí rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti majetku. V rámci této položky nejsou způsobilé výdaje, které mají charakter oprav a běžné údržby. Výdaje na technické zhodnocení budov musí být v účetnictví vedeny jako výdaje na dlouhodobý hmotný majetek.	Výměna oken, rekonstrukce otopného systému apod. Rekonstrukce zchátralé budovy za účelem využití pro jiný účel (průmyslová výroba, poskytování strategických služeb).
-----------------------------	---	---

V případě rekonstrukce stávající stavby se jedná především o:

- externí rekonstrukce současných prostor vč. střechy,
- vnitřní rozčlenění současných prostor,
- nově postavené prostory, vč. střechy,
- vnější povrchová úprava a související práce jako součást většího projektu,
- vnitřní povrchová úprava a související práce jako součást většího projektu,
- stavební rekonstrukce prováděné za účelem instalace speciálních strojů,
- rekonstrukce stavby za účelem změny charakteru jejího používání – přeměna např. výrobní haly na VIK,
- náklady spojené s instalací strojů a zařízení, např. práce s jeřábem, nutné stavební úpravy (posílení podlah, napojení na komín, úprava zdi...), šterk (usnadnění manipulace se zařízením) atp.

Povinné přílohy:

- 1) nejpozději v okamžiku podání Plné žádosti
 - a) souhlas pronajímatele objektu s provedením technického zhodnocení (pouze v případě nájmu objektu);
- 2) nejpozději v okamžiku podpisu Podmínek poskytnutí dotace
 - a) územní rozhodnutí s vyznačením právní moci nebo územní souhlas, příp. účinnou veřejnoprávní smlouvu nahrazující územní rozhodnutí,
 - b) stavební povolení nebo účinnou veřejnoprávní smlouvu, příp. certifikát vydaný autorizovaným inspektorem nahrazující stavební povolení nebo kladné vyjádření stavebního úřadu k ohlášení stavby,
 - c) v případě stavebních úprav, které nepodléhají stavebnímu řízení, doloží Příjemce dotace vyjádření příslušného stavebního úřadu potvrzující tento fakt;
- 3) nejpozději k datu ukončení projektu
 - a) kolaudační souhlas nebo uvedení do zkušebního provozu.

2.8 Novostavby

Novostavby	Pořizovací cena nové výstavby	Stavební práce
Stavební náklady	Stavební náklady se do způsobilých výdajů zahrnují jen v poměrné výši, která připadá na plochu určenou pro účely projektu, pokud celý objekt (všechny objekty) není (nejsou) určen(y) pro účely, které jsou v souladu s cíli programu. Výdaje na společné prostory se rozdělí stejným poměrem. Např. pokud příjemce dotace v programu Potenciál postaví budovu, která má celkovou využitelnou plochu 100 m ² a z této plochy je na VaV prostory určeno 30 m ² , 50 m ² k jiným účelům než je VaV činnost a 20 m ² společné prostory, pak způsobilým výdajem budou stavební náklady ve výši 30 % na VaV prostory a 30 % z 20 m ² společných prostor, což je 6 % celkové plochy objektu. Celkem tedy v tomto případě bude způsobilým výdajem 36 % ze stavebních nákladů celého objektu.	

Při pořízení staveb formou výstavby vznikají zejména tyto druhy způsobilých výdajů:

- výdaje na projektovou dokumentaci (např. vytvoření projektu a rozpočtu stavby, výdaje na průzkum staveniště, apod.) - jsou součástí položky **Projektová dokumentace ke stavbám**,
- odměny za odbornou práci při realizaci smlouvy (např. výdaje na stavební dozor, výdaje na osoby odpovědné za řízení projektu a jeho realizaci) - jsou součástí položky **Inženýrská činnost ve výstavbě**,
- příprava staveniště (demolice stávajících objektů) - výdaje jsou součástí položky **Odstranění stavby**,
- stavební práce podle projektové dokumentace (popř. jejich vnitřní úprava, nově postavené prostory, napojení na inženýrské sítě, terénní práce a úpravy),
- výdaje na materiál, na stavební práce apod. jsou způsobilými výdaji, pokud se nejedná o výdaje, které jsou podle dalších pravidel nezpůsobilé. Pokud je zhotovitel u projektů vybírán formou výběrového řízení, může být příjemce vyzván k doložení metody hodnocení předložených nabídek v rámci výběrového řízení. Ve všech případech platí zásada, že cena stavby by měla odpovídat cenám v místě a čase obvyklým.

Povinné přílohy:

1) nejpozději v okamžiku podání Plné žádosti

- a) výpis z katastru nemovitostí prokazující vlastnické právo k pozemku, na kterém bude výstavba uskutečněna, příp. výpis z katastru nemovitostí prokazující 100% vlastnictví pozemku mateřskou společností;
- b) příp. kupní smlouvu nebo smlouvu o smlouvě budoucí kupní pozemku, na kterém má být stavba uskutečněna a výpis z katastru nemovitostí za prodávajícího (ne starší 3 měsíců);

2) nejpozději v okamžiku podpisu Podmínek poskytnutí dotace

- a) územní rozhodnutí s vyznačením právní moci nebo územní souhlas, příp. účinnou veřejnoprávní smlouvu nahrazující územní rozhodnutí,
- b) stavební povolení nebo účinnou veřejnoprávní smlouvu, příp. certifikát vydaný autorizovaným inspektorem nahrazující stavební povolení nebo kladné vyjádření stavebního úřadu k ohlášení stavby,
- c) v případě stavebních úprav, které nepodléhají stavebnímu řízení, doloží Příjemce dotace vyjádření příslušného stavebního úřadu potvrzující tento fakt;

3) nejpozději k datu podání Žádosti o platbu za 1. etapu (v případě pořízení nemovitosti)

- a) výpis z katastru nemovitostí (ne starší 3 měsíců) a snímek z katastrální mapy, čímž Příjemce prokáže vlastnická práva k nemovitostem;

4) nejpozději k datu ukončení projektu

- a) kolaudační souhlas nebo uvedení do zkušebního provozu.

3 Stroje a zařízení

Pro velké podniky platí podmínka, že výdaje na pořízení hmotného majetku se musí vztahovat na majetek, který nebyl dosud odepisován a není starší 2 let.

3.1 Hardware a sítě

Hardware a sítě	Pořizovací cena serverů, stacionárních a přenosných personálních počítačů, tiskáren, komunikačních a síťových zařízení (vysílače, směrovače, prepínače) a specializovaných koncových zařízení (myš, tablet, scanner, kamera, PDA, mobilní telefon apod.) a lokálních sítí.	Kupní cena počítače, tiskárny a příslušenství, doprava, montáž, zapojení do sítě.
-----------------	--	---

Do způsobilých výdajů lze zahrnout kupní cenu včetně příslušenství, školení, dopravy, montáže, zapojení do sítí a jiné způsobilé výdaje, které bezprostředně souvisejí s instalací a uvedením do provozu a vstupují do pořizovací ceny majetku dle § 47 vyhlášky č. 500/2002 Sb.

V rámci této položky jsou způsobilé zejména výdaje vynaložené na nákup či technické zhodnocení následujících druhů zařízení:

- stolní počítače vč. příslušenství; notebooky,
- servery,
- tiskárny, skenery,
- multifunkční reprografická zařízení,
- datová síť,
- racky,
- PDA aj.,
- kamerové systémy (pozn. pokud to povaha předmětu VaV vyžaduje),
- docházkový systém (pozn. pokud to povaha předmětu VaV vyžaduje).

Výdaj, který **není** způsobilým výdajem, je např.:

- kancelářská technika – pokud se neprokáže její nezbytnost a výlučnost pro VaV.

3.2 Ostatní stroje a zařízení

Ostatní stroje a zařízení	Pořizovací cena nových a technické zhodnocení stávajících strojů a zařízení nezbytných k realizaci předloženého projektu nebo poskytování služeb zahrnované i nezahrnované do pořizovací ceny stroje.	Nákup technologického vybavení laboratoře anebo prototypové dílny. Nákup vývojových strojů a zařízení včetně jejich souborů (vč. sítí).
---------------------------	---	---

Nejčastěji se jedná o:

- výdaje na laboratorní přístroje, měřicí a simulační zařízení,
- výdaje na zařízení, stroje sloužící k výrobě prototypů,
- výdaje na drobný hmotný majetek (nůžky na přípravu prototypů apod.),
- výdaje na zdravotnickou techniku a zařízení,
- výdaje na dopravu (pouze celku, který je součástí dotačního projektu),
- výdaje na montáž, zaškolení pracovníků bezprostředně související s uvedením do provozu, překlady manuálů atp.,
- výdaje na technické zhodnocení strojů a zařízení,
- výdaje na nezbytné vybavení nábytkem.

NEHMOTNÝ MAJETEK

Výdaje na pořízení nehmotného majetku jsou způsobilé za předpokladu, že tento nehmotný majetek splňuje následující podmínky:

- musí být využíván výlučně v provozovně, která je Příjemcem podpory,
- musí se jednat o odepisovatelná aktiva,
- musí být zahrnut do aktiv Příjemce a ponechán v provozovně, která je Příjemcem podpory, po dobu nejméně 3 (5) let od data ukončení realizace projektu,
- **musí být pořízen od třetích stran za tržních podmínek.**

U MSP je možné vždy zohlednit v plné výši náklady na nehmotné investice prostřednictvím převodu technologie formou nabytí patentových práv, licencí, know-how nebo patentem nechráněných technických znalostí.

U velkých společností jsou tyto náklady způsobilé pouze do výše 50 % celkových způsobilých investičních výdajů na projekt.

4.1 Práva duševního vlastnictví

Práva duševního vlastnictví	Výdaje na externí nákup znalostí, postupů nutných k podnikatelské činnosti (know how, licence, patenty apod.). Nákupy jednotlivých položek v hodnotě vyšší než 500 tis. Kč je nutno doložit posudkem znalce pro oceňování. V takovém případě je výdaj způsobilý do výše stanovené znaleckým posudkem.	Nákup patentu, licence nezbytné k zahájení podporované činnosti.
-----------------------------	---	--

- Patentová práva k pořizované technologii, licence, know-how, patenty.

4.2 Software a data

Software a data	Pořizovací cena softwaru, programů, licencí, nezbytných pro využití hardware, nákup dat, databází a jejich aktualizací. Za software se považuje základní software (operační systém, databázový systém, komunikační systém), aplikační software a software pro modelování a vývoj informačních systémů.	Programové vybavení a publikovaná data. Nákup softwaru, systému pro GIS.
-----------------	--	--

- Nákup speciálního softwarového vybavení na vývoj, simulaci, CAD, apod.
- Standardní software – MS apod.

V rámci položky **Software a data** jsou způsobilé zejména výdaje vynaložené na nákup:

- licencí k software (např. podnikové informační systémy, software pro konstrukci a modelování, komunikační software, operační systémy atp.), včetně dalších výdajů, které souvisí s instalací a uvedením do provozu a byly zahrnuty do pořizovací ceny tohoto software (instalace, implementace, systémová podpora atd.).

Výdaje, které **nejsou** způsobilými výdaji, jsou např.:

- výdaje na implementaci informačního systému, databáze, programu apod., které nebyly zahrnuty do pořizovací ceny tohoto IS, databáze, programu apod.,
- výdaje na školení v souvislosti se zaváděním IS, databáze, programu apod., které nebyly zahrnuty do pořizovací ceny tohoto IS, databáze, programu apod.,
- výdaje na aktualizace IS, databáze, programu apod., pokud nebyly zahrnuty do pořizovací ceny tohoto IS, databáze, programu apod.

NÁKLADY, KTERÉ PRO PROGRAM POTENCIÁL NEJSOU OBECNĚ ZPŮSOBILÉ

Mezi nejčastěji se opakující požadované výdaje v části investiční výdaje, které však nelze považovat za způsobilé a v procesu hodnocení se z rozpočtu projektu vyřazují, patří výdaje např. na:

- osobní nebo nákladní automobil,
- vysokozdvížený vozík – pokud se neprokáže jeho nezbytnost a výlučnost pro VaV,
- část pořizovací ceny, která je vyšší než cena zjištěná znaleckým posudkem (tam, kde je to vyžadováno),
- materiálové náklady (materiál určený ke spotřebě),
- náklady na nákup paliv, vody a energie, neskladovatelné dodávky,
- nájemné,
- náklady oprav a udržování strojů, zařízení a inventáře,
- náklady na ostatní nákupy,
- poštovné,
- odpis pohledávek,
- manka a škody,
- tvorba rezerv a opravných položek,
- zúčtování oprávků k opravné položce k nabytému majetku,
- ostraha objektů,
- úklid,
- náklady na jednorázové ochranné prostředky (např. gumové rukavice),
- náklady na jakýkoli druh stavebního umění,
- výdaje na vybavení centra odbornou literaturou, učebními pomůckami, výdaje na kancelářské potřeby (bloky, psací potřeby, papír, studijní materiály), tisk,
- náklady na hygienické prostředky pro provoz zařízení (toaletní papír, čisticí prostředky),
- výdaje na reprezentaci (občerstvení),
- náklady na tvorbu webových stránek.

NEINVESTIČNÍ (PROVOZNÍ) ZPŮSOBILÉ VÝDAJE

Na neinvestiční výdaje se nově vztahuje Regionální mapa intenzity veřejné podpory.

Dotace na mzdy, pojistné a cestovné, vynaložené v rámci projektu, je poskytována v režimu "de minimis", tedy max. do výše 200 000 EUR v průběhu 3 let, a to pouze pro malé a střední podniky.

5 Povinná publicita

Povinná publicita	Výdaje přímo vyplývající z požadavků poskytovatele na publicitu projektu (nálepky, vlajky, billboardy, pamětní desky aj.)	Označení objektu nebo jiného majetku podpořeného dotací z rozpočtu EU – pamětní desky, vývěsní tabule (bannery), samolepky apod.
-------------------	---	--

Výdaje na publicitu musí souviset s propagací příslušného projektu. Konkrétní hodnota výše výdajů na publicitu není definována. Výdaje na publicitu musí být přiměřené dané investici a dotace je vyplácena na základě skutečně vynaložených prostředků.

Způsobilými výdaji jsou pouze výdaje definované Pravidly pro publicitu jako "povinné".

Výdaje, které **nejdou** způsobilými výdaji, jsou např.:

- výdaje vynaložené na propagaci samotného finálního výrobku či přímo žadatele;
- výdaje definované Pravidly pro publicitu jako "nepovinné".

6.1 Služby poradců, expertů, studie

Služby expertů, poradců, studie	Externě nakupované služby poradců, expertů, znalců, jimi zpracovávané studie a analýzy, které nemají povahu trvalých nebo opakujících se činností a slouží výlučně k potřebám výzkumných, vývojových a inovačních aktivit projektu.
---------------------------------	---

Podpora na tyto způsobilé výdaje je poskytována jako podpora "de minimis" dle nařízení Komise (ES) č. 1998/2006.

Tyto náklady jsou způsobilými pouze po dobu realizace projektu.

Výdaje, které **nejdou** způsobilými výdaji, jsou např.:

- náklady na zpracování projektu do programu Potenciál poradenskou společností,
- služby ekonomického, právního a jiného (s VaV nesouvisejícího) charakteru,
- náklady na výběr dodavatelů,
- školení personálu,
- certifikace nového výrobku/technologie příslušnou autoritou.

6.2 Cestovné

Cestovné	Jen pro MSP. Podpora na tyto způsobilé výdaje je poskytována jako podpora de minimis dle Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006. Cestovní náhrady poskytované zaměstnavatelem zaměstnancům v souladu se zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a příslušnými prováděcími předpisy k tomuto zákonu, pro účely zajištění výzkumných, vývojových a inovačních aktivit, pokud vzniknou v přímé souvislosti s řešením projektu (např. pro účely zapojení do mezinárodní spolupráce, získání nových znalostí a zkušeností využitelných při výzkumné, vývojové a inovační činnosti v rámci projektu). Tyto náklady jsou způsobilými pouze po dobu realizace projektu.
----------	--

Cestovní náhrady musí souviset s efektivním provedením projektu, být pro něj nezbytné a souviset s osobami příjemce, které jsou zapojeny do realizace projektu. Mezi výdaje související s provedením pracovních cest patří zejména náhrady:

- jízdních výdajů,
 - jízdné všemi druhy veřejných dopravních prostředků, včetně výdajů na letenky, výdajů na autotaxi a jízdného při cestách do zahraničí, nákup předplacených jízdenek,
 - náhrada za použití vlastních osobních motorových vozidel pracovníků při pracovních cestách a služebních motorových vozidel,
- výdajů za ubytování,
- stravovacích výdajů (stravné a zahraniční stravné),
- nutných vedlejších výdajů (např. nezbytné pojištění při zahraničních cestách, parkovné, poplatky spojené s pracovní cestou, platby za telefon, fax apod.).

Stanovení výše náhrad

Cestovní náhrady (sazby stravného i dalších cestovních náhrad) se mohou ročně měnit vždy k 1. lednu daného roku. Cestovní náhrady jsou způsobilými výdaji ve výši a za podmínek dané legislativou.

Cestovní příkazy

- V případě používání služebního osobního auta pro služební cestu související s projektem jsou náhrady za spotřebované pohonné hmoty určeny dle knihy jízd a doložením nákupu PHM (paragon, faktura apod.), v případě plátce je nutné odečíst DPH.
- V případě používání soukromého osobního auta pro služební cestu související s projektem se výše náhrady za spotřebované pohonné hmoty řídí:
 - v případě zaměstnanců příslušnou vyhláškou podle zákona č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, nebo zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (rok 2005 – č. 647/2004 Sb., rok 2006 – č. 496/2006 Sb., rok 2007 – č. 262/2006 Sb., rok 2008 - č. 357/2007 Sb.),
 - v případě poplatníka dle Pokynu ministerstva financí o průměrných cenách PHM (r. 2004 – Pokyn č. D-276, r. 2005 – č. D-296, r. 2006 – č. D-306, r. 2007 – č. D-317).

Ve všech případech je nutné doložení Technického průkazu vozidla. Výše průměrné spotřeby paliva na 1 km je stanovena:

- jako výše kombinované spotřeby dle norem EU uvedené v technickém průkazu vozidla (poslední ze tří hodnot),
- aritmetickým průměrem hodnot spotřeby paliva (pokud není údaj o kombinované spotřebě uveden).
- V případě použití hromadné dopravy je nutné doložení kopií cestovních dokladů (jízděnky, lístky na vlak atp., netýká se dokladů do 10 000,- Kč), v případě plátce je nutné odečíst DPH.

6.3 Mzdy a 6.4 Pojistné

Mzdy a pojistné	Jen pro MSP. Podpora na tyto způsobilé výdaje je poskytována jako podpora de minimis dle Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006. Mzdy vyplacené odborným zaměstnancům provádějícím vývojovou činnost v rámci projektu (zaměstnancem se rozumí osoba zaměstnaná v pracovním poměru k žadateli), včetně plateb sociálního a zdravotního pojištění hrazeného zaměstnavatelem, vázáno na vyšší mezd. Tyto náklady jsou způsobilými pouze po dobu realizace projektu.
-----------------	---

Existují čtyři základní varianty:

- zaměstnanec pracuje na plný úvazek u zaměstnavatele a na plný úvazek na projektu:
 - do počtu odpracovaných hodin lze nárokovat svátky a dovolenou
- zaměstnanec pracuje na plný úvazek u zaměstnavatele a na částečný úvazek na projektu:
 - do počtu odpracovaných hodin nelze zahrnout dny svátků a dovolené (tzn. nárokuje si pouze čistý počet odpracovaných hodin)
- zaměstnanec pracuje na částečný úvazek u zaměstnavatele a na plný úvazek na projektu:
 - do počtu odpracovaných hodin lze nárokovat svátky a dovolenou,
- zaměstnanec pracuje na částečný úvazek u zaměstnavatele a na částečný úvazek na projektu:
 - do počtu odpracovaných hodin nelze zahrnout dny svátků, dovolené (tzn. nárokuje si pouze čistý počet odpracovaných hodin)

Varianta zaměstnance	Pracovní úvazek u zaměstnavatele	Pracovní úvazek na projektu	Počet odpracovaných hodin
a	100 % (HPP)	100 %	vč. S a D
b	100 % (HPP)	x %	bez S a D
c	x % (VPP)	100 %	vč. S a D
d	x % (VPP)	x %	bez S a D

V případě, že zaměstnanec pracuje u zaměstnavatele na hlavní pracovní poměr a na projektu na částečný úvazek, přičemž jsou na tento částečný úvazek vedeny oddělené mzdové listy, které se týkají pouze projektu, může příjemce vyplnit doporučené tabulky podle údajů z těchto doporučených mzdových listů, ale je nutno přiložit i celkový mzdový list. Dále je nutno podle těchto celkových mzdových listů přepočítat, zda si příjemce nárokuje správnou výši mzdy.

Mzdy - odměny

Do zúčtované hrubé mzdy v daném měsíci se započítávají všechny odměny kromě těch, které evidentně nesouvisí s projektem (odměna jednatele apod.). Odměny zúčtované za delší časové období se rozpustí do mzdy zpětně (např. čtvrtletní odměna zúčtovaná v březnu se poměrně rozpustí do mzdy za leden až březen). Zda se jedná o odměny roční, čtvrtletní, měsíční nebo za jiné období necháváme na prohlášení žadatele.

Mzdy - přesčasy

- Přesčasy způsobené prací na směny: měsíční fond pracovní doby (dále jen „MFPD“) vychází ze mzdového listu z počtu odpracovaných hodin. Počet hodin odpracovaných na projektu se určí z výkazu práce. Nejedná se o klasické přesčasy, protože v průběhu jednotlivých měsíců se časový fond srovnává
- Klasické přesčasy: hrubá mzda zahrnuje práci za přesčas a zároveň MFPD a výkaz práce je včetně přesčasových hodin.

Vazba na základní legislativní předpisy:

- Nařízení č. 1081/2006 o ESF, čl. 11;
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce (účinnost od 1.1.2007), související právní předpisy .

Výdaje, které **nejsou** způsobilými výdaji, jsou např.:

- mzdové náklady zaměstnanců, kteří se na realizaci projektu nepodílí,
- mzdové náklady vyplacené zaměstnancům provádějícím **implementační činnost** v rámci projektu,
- u zaměstnanců, kteří se na realizaci projektu podílí, alikvotní část osobních nákladů, která neodpovídá pracovnímu vytížení zaměstnance na daném projektu,
- ostatní výdaje na zaměstnance, ke kterým nejsou zaměstnavatelé povinni dle zvláštních právních předpisů (např. příspěvky na penzijní připojištění, dary, apod.).

6.5 Materiál

Materiál	Úhrada nákladů na materiál prokazatelně určený pro výrobu prototypu. Příjemce je povinen prokázat využití tohoto materiálu při výrobě prototypu. Materiál prokazatelně určený pro výrobu prototypu musí být v Podnikatelském záměru žádosti o poskytnutí dotace podrobně specifikován a jeho nezbytnost pro řešení projektu musí být náležitě zdůvodněna. Potřeba tohoto materiálu bude individuálně posuzována externími hodnotiteli a hodnotitelskou komisí programu Potenciál.
----------	---

Podpora na tyto způsobilé výdaje je poskytována jako podpora "de minimis" dle Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006.

Způsobilými výdaji budou uznány pouze výdaje doložené dodavatelskou fakturou.

Výdaje, které **nejdou** způsobilými výdaji, jsou např.:

- výdaje nedoložené dodavatelskými fakturami.

DPH a jiné daně

Vazba na základní legislativní předpisy:

- Nařízení č. 1080/2006 o ERDF, čl. 7,
- Nařízení č. 1081/2006 o ESF, čl. 11,
- Nařízení č. 1084/2006 o FS, čl. 3,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, zejména §5, §6, §51, §72, § 75, § 76.

Daně jsou obecně nezpůsobilým výdajem. Z tohoto pravidla existuje výjimka pro daň z přidané hodnoty, která je definována níže.

Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty je nezpůsobilým výdajem, pokud příjemce plnění má nárok na odpočet daně na vstupu. Nárok na odpočet daně z přidané hodnoty je vymezen zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Plátce DPH

Pro osoby, které jsou plátcí daně z přidané hodnoty (osobami registrovanými k DPH), je daň z přidané hodnoty způsobilým výdajem v případě, že nemají nárok na odpočet DPH v plné výši u daného přijatého plnění v souladu se zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Neplátce DPH

Pro osoby neregistrované k DPH je daň z přidané hodnoty způsobilým výdajem, neboť tyto osoby si nemohou nárokovat odpočet daně z přidané hodnoty na vstupu.

Způsobilá daň z přidané hodnoty se vztahuje pouze k plněním, která musí být sama považována za způsobilá. V případě, že je plnění způsobilé pouze z alikvotní části, pak je daň z přidané hodnoty vztahující se k tomuto plnění způsobilá ze stejné alikvotní části.

Výdaje, které **nejdou** způsobilými výdaji, jsou zejména:

- daň z přidané hodnoty nebo její část, pokud existuje zákonný nárok na její odpočet,
- přímé daně, daň z nemovitostí, daň z převodu nemovitostí, daň dědická a darovací, silniční daň,
- clo.